

VADSØ KOMMUNE

HELHETLIG ROS-ANALYSE 2017-2020

Vedtatt av Vadsø kommunestyre
26.10.2017

1. INNLEDNING

1.1 Om helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe og hvordan disse kan påvirke kommunens daglige virke, tjenesteleveranse og befolkningen. Den helhetlige ROS-analysen skal forankres i kommunestyret.

Helhetlig ROS skiller seg fra andre sektoranalyser i kommunen ved at det er de store hendelsene som er i fokus. Dette er hendelser som går utover ordinær kapasitet, og/eller omfatter flere ansvarsområder. Analysen skal ha et helhetlig perspektiv ved at gjensidigheter innenfor kommunens ansvarsområder blir berørt. Analysen skal også synliggjøre kommunens viktige samordningsrolle, fremme kommunens samfunnsikkerhetsansvar på tvers av kommunens ansvarsområder, og samarbeidet med eksterne aktører.

1.2 Bakgrunn

Lovpålagt oppgave

Innføringen av sivilbeskyttelsesloven (2010) og forskrift om kommunal beredskapsplikt (2011) gir kommunen nye lovpålagte oppgaver innen samfunnsikkerhet og beredskap. Kommunens plikter etter forskriften er underlagt tilsyn fra Fylkesmannen

Lovkrav og grunnleggende prinsipper

Kommunens ansvar og oppgaver følger delvis av lover og forskrifter, og delvis av de fire grunnleggende prinsippene for arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap i Norge:

- *Ansvarsprinsippet* innebærer at den myndighet, virksomhet eller etat som har det daglige ansvaret for et område, sektor eller tjeneste, også har ansvar for forebyggende tiltak, beredskapsforberedelser og deltakelse i krisehåndtering.
- *Likhetsprinsippet* tilsier at det skal være størst mulig likhet mellom organiseringen i normalsituasjon og i krise.
- *Nærhetsprinsippet* innebærer at kriser skal håndteres på lavest mulig nivå.
- *Samvirkeprinsippet* stiller krav til at myndighet, virksomhet eller etat har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

1.3 Lov- og forskriftskrav

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og forskrift om kommunal beredskapsplikt¹

Sivilbeskyttelsesloven har til formål å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt har som formål å sikre at kommunen ivaretar befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier. Det følger av forskriften at kommunen skal ha:

- En helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)², jf. § 2
- Et helhetlig og systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid³, jf. § 3
- En overordnet beredskapsplan⁴, jf. § 4

Sektor- og særlover

Kravene etter forskrift om kommunal beredskapsplikt, kommer i tillegg til lov- og forskriftskrav på fag- og sektorområdene. Eksempler på slike områder er helse og sosial⁵, vannforsyning og matsikkerhet⁶, brann og redning⁷ og flere.⁸

Plan- og bygningsloven

Som planmyndighet skal kommunen gjennom planleggingen ” fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv. ”, jf. pbl § 3-1, h. Kommunen skal også påse at det i forbindelse med planer for utbygging gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. pbl § 4-3. Det er også viktig å påpeke at den helhetlige ros-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i planer etter pbl.

¹ Forskrift om kommunal beredskapsplikt av 22.08.11, jf. lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) av 25.06.10.

² ROS-analysen skal oppdateres minimum hvert fjerde år og for øvrig oppdateres ved endringer i risikobildet, jf § 6.

³ På bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal kommunen:

- a) utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- b) vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (pbl)

⁴ Overordnet beredskapsplan skal minimum oppdateres en gang i året, jf § 6.

⁵ Lov om helsemessig og sosial beredskap og forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv.

⁶ Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) og drikkevannsforskriften

⁷ Lov om brann- og eksplosjonsvern og forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen

⁸ Kommunehelsetjenesteloven, sosialtjenesteloven, smittevernloven, strålevernloven, vannressursloven, forurensningsloven, vannressursloven m.m.

1.4 Formål

Formålet med kommunal beredskapsplikt og helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (helhetlig ROS) er å sikre et helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap på tvers av sektorene i kommune. Ved å utarbeide en helhetlig ROS oppnår kommunen økt bevissthet om og oversikt over risiko og sårbarhet i egen kommune. Helhetlig ROS skal:

- Gi oversikt over uønskede hendelser som utfordrer kommunen
- Gi bevissthet om risiko og sårbarhet i kommunen
- Fange opp risiko og sårbarhet på tvers av sektorer
- Gi kunnskap om tiltak for å unngå og redusere risiko og sårbarhet i kommunen
- Identifisere tiltak som er vesentlige for kommunens evne til å håndtere påkjenninger
- Gi grunnlag for mål, prioriteringer og nødvendige beslutninger i kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap
- Gi innspill til risiko- og sårbarhetsanalyser innen andre kommunale ansvarsområder og fylkesROS

1.5 Hva kjennetegner en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Større uønskede hendelser

Analysen omfatter hendelser som har en karakter og et omfang som gjør at kommunens kriseledelse blir involvert. Slike uønskede hendelser som skal analyseres er:

- uønskede hendelser med potensielt store konsekvenser
- uønskede hendelser som berører flere sektorer/ansvarsområder og som krever samordning
- uønskede hendelser som går ut over kommunens kapasitet til håndtering ved hjelp av ordinære rutiner og redningstjeneste og som krever etablering av kommunens kriseledelse
- uønskede hendelser som skaper stor frykt/bekymring i befolkningen

Formelle krav til innhold

Analysen skal som et minimum omfatte:

- Eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer i kommunen.
- Risiko og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen
- Hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre
- Særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur
- Kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet
- Behovet for befolkningsvarsling og evakuering

Formelle krav til deltakelse

Forskriften setter krav til hvem som skal delta og involveres i utarbeidelsen av den helhetlige ROS-analysen. Jf. § 2, fjerde ledd har kommunen en plikt i å påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av ROS-analysen. Det vil si at analysen skal gjennomføres i et tverrfaglig samarbeid mellom fagpersoner og ansvarlige

aktører på ulike fagfelt – både private og offentlige. Analysen skal behandles av kommunestyret, jf. § 3, andre ledd.

Analysen er et kunnskaps- og beslutningsgrunnlag for kommunens ledelse og deres oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunen. Analysen gir også en oversikt over risiko og sårbarhet i kommunen som vil være nyttig for fag- og sektorområdene i kommunen og andre i deres arbeid med samfunnssikkerhet.

Oppfølging og rapport

Med utgangspunkt i funnene fra helhetlig ROS skal det utarbeides et forslag til plan for oppfølging. Denne skal, på samme måte som helhetlig ROS, behandles av kommunestyret. Planen er styrende for kommunens helhetlige og systematiske samfunnssikkerhetsarbeid, og inneholder målsettinger, strategier og tiltak for utvikling av kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap de neste fire årene.

Plan for oppfølging skal redegjøre for de tiltak som er identifisert i helhetlig ROS. Dette kan være tiltak for og:

- Forebygge
- Styrke beredskap og krisehåndteringsevne
- Øke kunnskap
- Forslag til mer detaljerte analyser på sektornivå

Resultatene fra kommunens arbeid med helhetlig ROS skal dokumenteres i en rapport. Rapporten skal inneholde en oppsummering av risiko og sårbarhet i kommunen og de anbefalte tiltakene. Før rapporten vedtas skal den høres av interne og eksterne aktører som har vært involvert i arbeidet med helhetlig ROS.

1.6 Definisjoner

Samfunnssikkerhet

Samfunnssikkerhet defineres som *den evne samfunnet som sådan har til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger*⁹.

Begrepet samfunnssikkerhet omfatter alle typer påkjenninger (kriser og ulykker) som samfunnet kan utsettes for. Tiltak for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghetsfølelse og tiltak for å sikre kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner omfattes av begrepet.

Risiko

Risiko er *en vurdering av om en hendelse kan skje, hva konsekvensene vil bli og usikkerhet knyttet til dette*¹⁰. Begrepet risiko uttrykker *fare* (sannsynlighet) for *tap av verdier* (konsekvens). Verdiene det her er snakk om er liv og helse, miljøverdier, materielle verdier, kritiske samfunnsfunksjoner, omdømme osv. Risiko kan angis som en konkret tallstørrelse (kvantitativ metode) eller beskrives med ord (kvalitativ metode).

⁹ Kilde: St.meld. nr. 17 (2001-2002) *Samfunnssikkerhet*.

¹⁰ Kilde: DSBs veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen.

Sannsynlighet

Sannsynlighet er mål på hvor trolig vi mener det er at en bestemt hendelse vil inntreffe, angitt som innenfor hvilket tidsrom, gitt vår bakgrunnskunnskap¹¹.

Sårbarhet

Sårbarhet defineres som de problemer et system får med å fungere når det utsettes for en uønsket hendelse, samt de problemer systemet får med å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet¹².

Kritiske samfunnsfunksjoner

Kritiske samfunnsfunksjoner er oppgaver som samfunnet må opprettholde for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Dette er leveranser som dekker befolkningens grunnleggende behov. Eksempler på slike kritiske samfunnsfunksjoner er forsyning av mat og medisiner, ivaretagelse av behov for husly og varme, forsyning av energi, forsyning av drivstoff, nød og redningstjeneste etc¹³.

Forebygging

Forebygging handler først og fremst om tiltak for å redusere *sannsynligheten* for at en uønsket hendelse skal inntreffe.

I noen tilfeller er det ikke mulig å redusere sannsynligheten, f.eks. for ras og flom, og forebygging handler her om å redusere *konsekvensene*, f.eks. unngå bygging i ras- og flomutsatte områder. Også det generelle beredskapsarbeidet handler om å redusere konsekvensene av en krise eller ulykke, men dette omtales som beredskap, jf. definisjon nedenfor.

Beredskap

Planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense eller håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte.

Uønskede hendelser

Hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

¹¹ Kilde: DSBs veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen.

¹² Kilde: DSBs veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen, her hentet fra NOU 2000:24.

¹³ For en mer utfyllende liste, se s. 18 i DSBs veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen.

2. PROSESS OG METODE

I et systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid har kommunen flere roller: Som *myndighetsorgan* innenfor et gitt geografisk område, som *virksomhet* innenfor samme område, og som *pådriver* overfor andre aktører når det gjelder arbeid med samfunnssikkerhet. I denne sammenhengen finner Vadsø kommune det viktig å ta ansvar for å etablere et mer helhetlig risikobilde som kan bidra til å gi innhold og forståelse av begrepet samfunnssikkerhet.

2.1 Prosess

Arbeidet med helhetlig ROS i Vadsø kommune har hatt følgende målsettinger:

- a) Å utarbeide en overordnet ROS-analyse for kommunens enheter
- b) På grunnlag av analysen skal der identifiseres forebyggende tiltak som kan bidra til å minimalisere faren for at uønskede hendelser inntreffer

Metoden har i hovedsak hatt følgende elementer:

1. Identifisere eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer i kommunen
2. Identifisere uønskede hendelser innenfor disse områdene, og vurdere sannsynligheten for at disse kan inntreffe
3. Vurdere mulige konsekvenser av hendelsene, samt deres alvorlighetsgrad
4. Vurdere behov for nye tiltak samt ressursmessige konsekvenser av disse med tanke på forebygging

Et viktig prinsipp i dette arbeidet har vært involvering og deltakelse på lavest mulige nivå i organisasjonen. Hensikten med dette har vært to-delt: 1) å sikre at identifiseringsarbeidet (pkt 1 og 2 over) skjer på det nivået der hendelser oppstår, dvs på den enkelte enhet, og 2) å forankre beredskapstankegangen hos den enkelte ansatte i kommunen. Ved å løfte spørsmål og problemstillinger knyttet til beredskap inn i personalmøter/kollegier, så blir dette et tema som angår alle ansatte.

Rådmannen og ass.rådmann utgjør styringsgruppen for arbeidet. Prosessleder har vært ass.rådmann. Der ble i løpet av 2016 gjennomført møter med ansatte på de fleste kommunale enheter. Styringsgruppen la i juni 2017 frem et utkast til diskusjon i det kommunale beredskapsrådet.

Utkastet har vært til høring hos de kommunale enheter i Vadsø kommune, i Vadsø kommunes beredskapsråd, samt hos eksterne og relevante aktører, jf samvirkeprinsippet.

Analyse er forelagt Vadsø kommunestyre for behandling og vedtak 26.10.2017.

2.2 Metode

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) er en systematisk fremgangsmåte for å kartlegge risiko innenfor et nærmere definert system, som i dette tilfelle er Vadsø kommune. I denne analysen beregnes risikoen som en konkret tallstørrelse (kvantitativ metode).

2.2.1 Sannsynlighetsvurdering¹⁴

Hvor ofte en uønsket hendelse kan inntreffe uttrykkes ved hjelp av begrepet sannsynlighet (hendelsesfrekvens). Sannsynlighetsvurderingen bygger på historiske data, ulykkesstatistikk, lokalkunnskap/erfaringer, ekspertvurderinger, farekartlegging og utviklingstrender.

Sannsynlighetskategorier

Verdi	Sannsynlighetsgrad	Beskrivelse
0	Ingen sannsynlighet	Ingen hendelser
1	Svært lav	Mindre enn 1 hendelse pr 20 år
2	Lav	1 hendelse pr 10 år
3	Middels	1 hendelse pr år
4	Høy	1 hendelse pr måned
5	Svært høy	1 hendelse eller mer pr uke

2.2.2

Sårbarhetsvurdering

Det skal vurderes om kritiske samfunnsfunksjoner blir berørt som følge av den uønskede hendelsen, og hvor sårbare disse berørte funksjonene er for hendelsen. Dersom hendelsen medfører svikt i en eller flere slike samfunnsfunksjoner, vil dette kunne endre konsekvensen av hendelsen. I en slik sårbarhetsvurdering skal det også vurderes hvorvidt kommunen er i stand til å håndtere hendelsen og til å opprettholde og gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet. Sårbarheten henger derfor nøye sammen med både sannsynlighet og konsekvens.

I en slik sårbarhetsvurdering kan man spørre seg følgende spørsmål:

- Hvilke kritiske samfunnsfunksjoner blir berørt av den uønskede hendelsen?
- Hvilke kritiske samfunnsfunksjoner er kommunen avhengig av for å håndtere den uønskede hendelsen?
- Hvilke konsekvenser vil bortfall av funksjonen ha for:
 - o Andre kritiske samfunnsfunksjoner

¹⁴ Sannsynlighetskategoriene kan flyttes alt etter konsekvenser i den gitte kommunen. Det er opp til kommunene selv å justere og velge denne. Gitte kategorier er kun et veiledende eksempel.

- Kommunens håndtering av den uønskede hendelsen, herunder kommunens evne til å opprettholde og gjenoppta sin virksomhet
- Risiko områdene

2.2.3 Konsekvensvurdering

Konsekvensene systematiseres i de fire risiko områdene under. Både de direkte og indirekte konsekvensene av den uønskede hendelsen skal vurderes. Direkte konsekvenser skjer som følge av hendelsen, mens de indirekte konsekvensene skjer som følge av svikt i de kritiske samfunnsfunksjonene.

Befolkningens sikkerhet og trygghet	
Risiko områder	Konsekvenstyper
Liv og helse	Dødsfall Skader og sykdom
Materiellskade	Økonomisk tap
Omdømmeskade	Tap av omdømme
Miljøskade	Langtidsskader på naturmiljø Langtidsskader på kulturmiljø/-minner

Konsekvenskategorier

Verdi	Konsekvens	Personskade	Materiellskade	Omdømmeskade	Miljøskade
0	Ingen konsekvens	Ingen	Ingen	Ingen	Ingen
1	Ubetydelig skade	Ingen skader	Ubetydelige tap	Ingen skade	Ingen skade
2	Liten skade	Få og små skader	Tap som raskt kan opprettes	Ubetydelig skade	Ubetydelig skade
3	Skade	Alvorlig skade, død kan forekomme	Tap som krever økte ressurser	Skader som krever tiltak	Skader som krever tiltak
4	Stor skade	1-3 døde	Tap som krever betydelig økte ressurser	Omfattende og langvarige skader	Omfattende og langvarige skader
5	Omfattende skade	Flere døde og alvorlig skadde	Uerstattelige tap	Varige skader	Varige skader

2.2.4 Risikomatrixe

Alle identifiserte hendelser gis en tallverdi for sannsynlighet og en tallverdi for konsekvens. På bakgrunn av gitt tallverdi beregnes risikoen (sannsynlighet multiplisert med konsekvens) og hendelsen får dermed en rangering og plassering i risikomatrixen.

Tema:							Område:						
		Hendelse:											
		Sannsynlighet											
		0	1	2	3	4	5						
		Konsekvens											
		0	1	2	3	4	5						
A	Matriellskade												
B	Miljøskade												
C	Omdømme												
D	Liv og helse												
		Risiko											
		$S * K = R$											
A													
B													
C													
D													
		Kommentar											

- Rød:** Høy /uakseptabel risiko – oppfølging og tiltak bør settes inn!
- Gul:** Middels risiko – oppfølging og tiltak bør vurderes!
- Grønn:** Lav /akseptabel risiko

For hendelser som havner på gult/rødt må oppfølging vurderes, da enten som tiltak i beredskapsplanen, økonomiplan/planlegging eller tiltak som skal håndteres i programområdet/på enkeltenheter.

3. HELHETLIG ROS-ANALYSE FOR VADSØ KOMMUNE

3.1 Identifisering av uønskede hendelser

Med bakgrunn i gjennomført prosess har styringsgruppa sortert ut 4 temaområder for risiko:

- Naturhendelser
- Ulykker
- Tilsiktede hendelser
- Utilsiktede hendelser

Videre er der utledet 7 aktuelle risikoområder og tilsammen 18 beskrevne uønskede hendelser som hver og en representerer en risiko for Vadsøsamfunnet.

3.2 Risiko- og sårbarhetsvurdering av uønskede hendelser (analyse)

Det er gjort en risiko- og sårbarhetsvurdering av hver enkelt hendelse som er valgt ut. I risikovurderingen vurderes hvilke hendelser som kan inntreffe, sannsynligheten for at de inntreffer og hvilke konsekvenser disse hendelsene kan få. Analysen er gjennomført ved bruk av ROS-analysemodul i QM+. Konklusjonen av analysen er overført til det samlede risiko- og sårbarhetsbildet i kap.3.3.

Analysen oppsummeres på følgende måte:

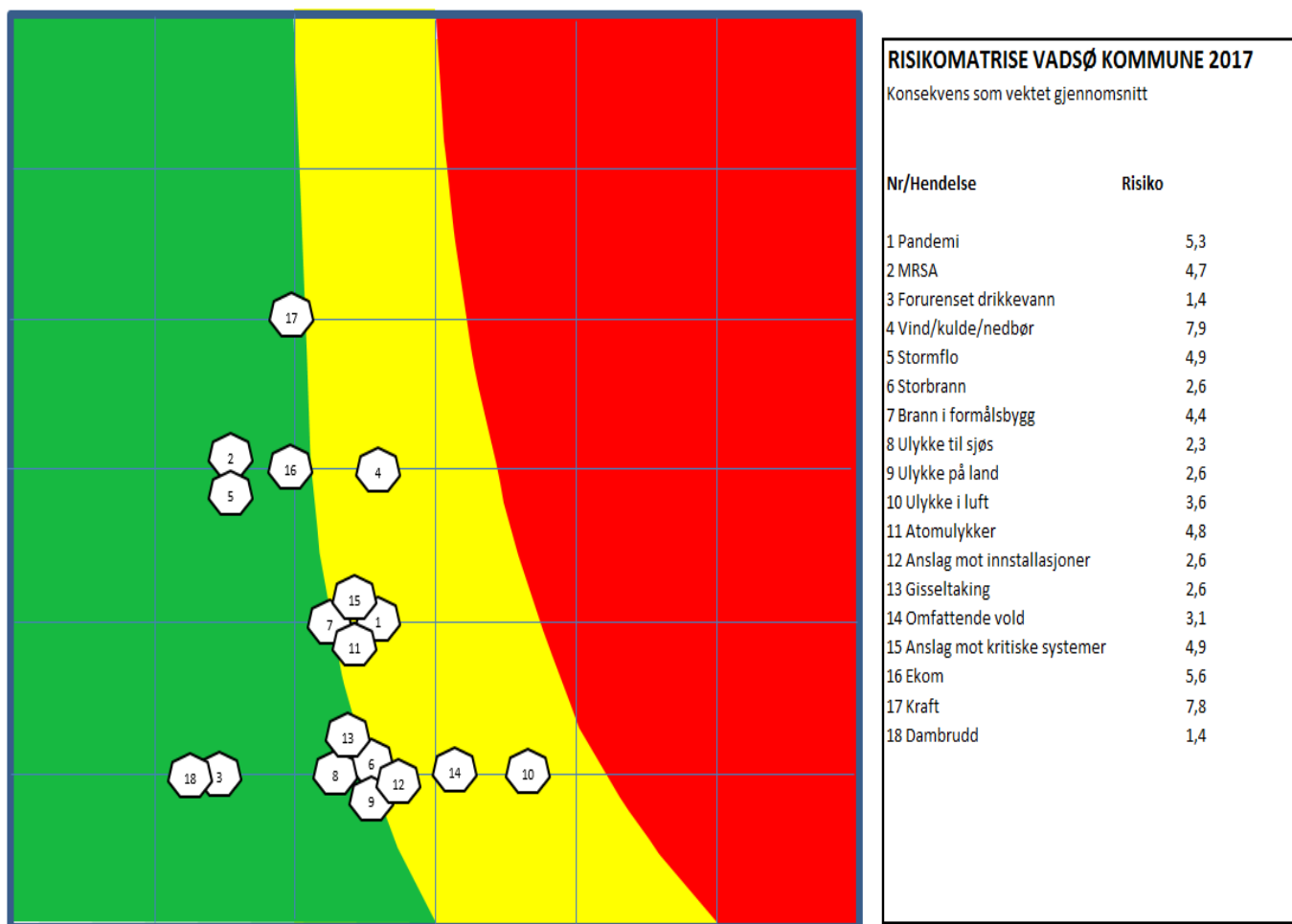
Tema	Risikoområde	Hendelse	Sannsynlighet (S)					Gjennsnitt	Risiko (S x K)
			Matriell	Miljø	Omdømme	Liv og helse			
Naturhendelser	Smittsomme sykdomme	1 Pandemi	2	1	1	3	4	2,6	5,3
		2 MRSA	3	1	1	2	2	1,6	4,7
		3 Forurenset drikkevann	1	1	3	3	1	1,4	1,4
		4 Vind/kulde/nedbør	3	3	1	1	3	2,6	7,9
		5 Stormflo	3	3	1	1	1	1,6	4,9
Ulykker	Brann	6 Storbrann	1	4	2	1	2	2,6	2,6
		7 Brann i formålsbygg	2	3	1	2	2	2,2	4,4
	Transportulykker	8 Ulykke til sjøs	1	3	2	1	2	2,3	2,3
		9 Ulykke på land	1	3	1	1	3	2,6	2,6
		10 Ulykke i luft	1	3	1	1	5	3,6	3,6
	Andre ulykker	11 Atomulykker	2	1	4	1	3	2,4	4,8
Tilsiktede hendelser		Terroranslag	12 Anslag mot installasjoner	1	3	1	1	3	2,6
Tilsiktede hendelser		13 Gisseltaking	1	1	1	3	4	2,6	2,6
		14 Omfattende vold	1	1	1	3	5	3,1	3,1
		15 Anslag mot kritiske systemer	2	2	1	3	3	2,4	4,9
Utsiktede hendelser	Utfall kritisk infrastrukt	16 Ekom	3	2	1	2	2	1,9	5,6
		17 Kraft	4	2	1	3	2	1,9	7,8
		18 Dambrudd	1	1	3	3	1	1,4	1,4

I matrisen er de ulike dimensjonene (Matriell, Miljø, Omdømme, Liv og Helse) vektet ulikt for å hensynta det faktum at Liv og Helse samt Matriell anses å være viktigere dimensjoner å forholde seg til enn Miljø og Omdømme.

Vektingen er; Liv og Helse 2,00 Matriell 1,25 Miljø 0,50 Omdømme 0,25

Hver av de angitte konsekvensvurderingene vektet med disse faktorene og sluttsummen divideres deretter med summen av vektorene (dvs 4). Dette vektete gjennomsnittet multipliseres deretter med angitt sannsynlighet for å finne fram til risikouttrykket.

3.3 Samlet risiko- og sårbarhetsbilde - risikomatriksen

Analysen resulterer i ingen hendelser i rød sone, men der er flere hendelser i gul som betyr at oppfølging og tiltak bør vurderes. Dette gjelder hendelser som bla pandemi, ekstremvær, ulykker i luft, omfattende vold og anslag mot installasjoner. For noen av disse hendelsene har Vadsø kommune allerede etablert tiltaksplaner og prosedyrer, som for eksempel pandemiplan og planer mot vold og trusler på enhets nivå. For andre hendelser, som for eksempel anslag mot installasjoner, er det absolutt nødvendig å vurdere videre oppfølging. Det vil bli gjort i etterkant av ROS-analysen.

4. Plan for oppfølging

4.1 Bakgrunn

Jf. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 er kommunen pliktig å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunen. På bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal kommunen:

- Utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- Vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven av 27. juni 2008.

Helhetlig ROS og plan for oppfølging skal revideres/oppdateres hvert 4. år i takt med revisjon av kommunedelplaner, og ved øvrige endringer i risiko- og sårbarhetsbildet, jf. § 6 i forskriften. Forslag til plan for oppfølging behandles i kommunens ledelse/styringsgruppe og internt i kommunens ansvarsområder. Både helhetlig ROS og plan for oppfølging legges frem til behandling i kommunestyret.

4.2 Overordnet beredskapsplan

Jf. § 4 er kommunen pliktig å ha en overordnet beredskapsplan. Denne planen skal utarbeides med utgangspunkt i den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen. Denne planen skal samordne og integrere øvrige beredskapsplaner i kommunen, samt at den skal være samordnet med andre relevante offentlige og private krise- og beredskapsplaner. Vadsø kommune har revidert sin overordnede beredskapsplan – Plan for kriseledelse – sommeren 2017.

4.3 Kommunens roller

Tre ulike roller

Et viktig formål med forskrift om kommunal beredskapsplikt er å tydeliggjøre kommunens ulike roller og ansvarsområder innen samfunnssikkerhet og beredskap, jf. § 1, andre ledd: «Plikten omfatter kommunen som myndighet innenfor sitt geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører.»

Kommunen som myndighet

Kommunen har blant annet ansvar for «befolkningens sikkerhet og trygghet», jf. § 1, i kraft av at kommunen er tildelt myndighet etter lover og forskrifter, eks brannmyndighet, planmyndighet og tilsyns- kontrollmyndighet på ulike områder.

Kommunen som virksomhet

Kommunen er en stor og omfattende virksomhet som utfører viktige oppgaver for samfunnet og befolkningen. For å sikre at disse oppgavene løses på en måte som ivaretar «befolkningens sikkerhet og trygghet», er oppgaveløsningen underlagt en rekke lov- og forskriftskrav.

Kommunen har således ansvar for å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap etter sektor- og særlovgivning på en rekke områder som blant annet:

<i>Kriseledelse</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens øverste kriseledelse • Kriseteam (psykososial) • Kriseledelse på sektor/programområder
<i>Planmyndighet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Planstrategi • Kommuneplanlegging • Reguleringsplaner • Byggesaker
<i>Helse- og omsorg</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Primærlegetjeneste inkl. legevaktordning • Smittevern • Forebyggende helsetjeneste • Hjemmebasert omsorg • Sykehjem • Sosial omsorg • Barnevern
<i>Oppvekst og kultur</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Drift av skoler og barnehager • Kulturarrangementer
<i>Tekniske infrastrukturer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Veier, bruer, kaier, havner • Biler, maskiner og fartøy • Vannverk og ledningsnett (som eier) • Avløp og ledningsnett • Bygninger og anlegg (idrett, kultur med mer)
<i>Brann, redning og akutt forurensing</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Forebyggende virksomhet (branntilsyn, informasjon og feiervesen) • Brannberedskap med vaktordninger, utrykningsstyrker og utstyr • Ulykkesberedskap for akutte ulykker (trafikkulykker, farlig gods med mer) • Akutt forurensning (IUA)

Kommunen som pådriver

Kommunens rolle som pådriver gjelder overfor eksterne aktører som har oppgaver og ansvar som har betydning for «befolkningens sikkerhet og trygghet». Dette vil være eiere av kritiske infrastrukturer /samfunnstjenester, nødetater, bedrifter med storulykkespotensiale, frivillige organisasjoner osv. I praksis vil pådriverrollen bety at kommunen involverer eksterne aktører i sitt forebyggende arbeid, i beredskapsarbeidet, i annet plan- og utredningsarbeid, i krisehåndtering osv. Videre forventes det at kommunen tar initiativ til møter i beredskapsrådet og setter dagsorden for sikkerhetsutfordringer i kommunen. Pådriverrollen betyr at kommunen har et lokalt samordningsansvar – skal ta initiativ, være pådriver, legge til rette for samarbeid og ivareta det sektorovergrepene perspektiv og ansvar. Etablering av kommunalt beredskapsråd bestående av bla relevante eksterne aktører, er en viktig faktor i utøvelsen av rollen som pådriver.

4.4 Oversikt over planer etc.

I den nylig reviderte Plan for kriseledelse (av 2017) fremgår oversikt over planer mm som kommunen har utarbeidet. Disse ivaretar på ulike måter kommunes ansvar innen samfunnsikkerhet og beredskap.

4.5 Oppfølgingsarbeidet

Vadsø kommune har i sin Plan for kriseledelse redegjort for hvordan kommunen jobber systematisk og helhetlig med beredskap. Av denne fremgår også mål og strategier for dette arbeidet. I etterkant av gjennomført og vedtatt helhetlig ROS vil kommunen vurdere hvorvidt det er behov for endringer i arbeidsmetode og innhold, som for eksempel å utarbeide særskilte tiltaksplaner for oppfølging.